



Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 5. Excellentissime per Resurrectionem Christus de diabolo triumphauit, quem ita confregit, vt ipsemet D. Antonio testatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

Ille qui clausus lapide,
Cassidatus sub insula,
Triumphans pompa nobili,
Videtur surgere de funere.

§. 5. Excellentissime per Resurrectionem Christi
Dns de diabolo triumphavit, quem in a con-
fugit, ut ipsemet D. Antonio testatur.

¶ An videmus triumphatorem, potentem adeo
ut foret, ut non sit qui comparetur ei: cum
verus sit Deus. Videamus quoniam sint illi, de
quibus triumphum agit: nam populus sit elam-
bosus, quod videtur infirmus. Indubie sunt
omnium potentissimi & fortissimi; quos mun-
dus contemnit, illi qui cunctos despiciunt, &
in triumphum ducunt arrogantissimi: *Dis-
putatur inimici eius, & signatur qui obierunt cum
fidei. Sicut dicitur summi deservant. Proh
quanta pax & verba mysteriorum: litteras ipsas ex-
cedunt. Duo sunt, ut genera aduertat, de
quibus triumphum retulit: quidam dicuntur
inimici, quos ipse ut tales habebat: Inimici eius.
Alii a quibus odio habebatur: Qui aderunt eum:
quoniam enim hanc videatur posse conuerti,
esse inimicem tuam, & te ostendit, tamen multum
interest discipulis: etenim nomen inimici est
relativum, unde in rigore tantum illis convenit,
qui se mutuo recipere odio persequuntur &
excecantur. Attamen verbum odisse non est ac-
tionem sed tantum alterius denotat partis actio-
nem: quocirca inimici Christi proprie noverunt
illi qui Christum execrantur, & quos Christus
execratur, & habent reciprocum inter se contra-
rietatem. Illi sunt duo, diabolus & mors: idcir-
co Christus diabolum appellat absolute inimi-
cum: *Inimicus homo*: & mors à Diuo Paulo di-
citur: *Inimica mors*, & à Michæa: *Inimica mea*.
Qui Christum abominati sunt, Iudeus esse di-
cunt: nam illi Christum ut ipsam mortem
execrati sunt, sed non ipse Iudeos. Hoc suppo-
nit, nec dicitur in triumphum diabolus, mors
& Iudei. Hoc igitur expendamus.*

¶ Primo: de diabolo triumphum egit, quem
nominatum venit superatus. O quam fortem
adversarium? Fortis armatus, dicitur à Christo
fortem superari ab inimici, arduum hoc est in
primis & difficile, ut patet in Samone: nam
cum suis periclitaretur Pallisthym, quod cum de-
flecti sperare possent, utique iudum armis, ipse
tamen alii mandibula mille eorum interfecit
Hieron. Bap. de la Naza, Tom. IV.

fortem autem vitibus, armisque præmunitum,
quis aggredietur quis superabit? *Non est potestas* *Iob. 41. 24.*
super terram; qui comparetur ei; Dominus Iob
alieruit, postquam illum descripserat in figura
balanzæ per singula membra potentiam eius, cor
sudaciam, animum; & hic totum ita sibi tyrannice
subiugauerat videretur, ut Domino Deo
in faciem impudenter obiecerit: Circuitus ter-
ram & perambulans eam: quia secundum phra-
sim Hebraicam, imo etiam prophanam indicat
se totius esse terræ Dominum, quodque ut talis
per orbem ambularet, sicut in domo sua vel hor-
to, per illum figuratus draconem, quem Deus au-
diuit in fluitio magno facientem in hæc arrogan-
tia verba prorumpentem: Mous est fluitus. *Exe. 29. 3.*

Mors similiter tamen erat prædita viribus ac
potentia terribilis, ut ab exordio mundi, ne vel Mortis
vires manus eius evaserit immortalis quem ipsa potentia
non prosternebat: *Omnes morimur* (ait sapientissima illa Theocritis) *Et quasi aqua dilabimur.* *14.*
Quo momento quis in viro concipiebatur, ino
antequam nascatur, jam mors suam in illum
extendebat jurisdictionem. Hinc factum est ut
tanta super omnes valeret potentia, ut quem
admodum ait D. Paul. *Regnavit mors, &c. etiam* *Rom. 5. 14*
in eos qui non peccaverunt: quæ verba his con-
formiter expendit D. Hieronym. O quam fortes
inimici. Illos optime comprehendit, junxitque
David illis verbis: Inimicus eius: quia in eo, ut of-
que plenus de hominibus diuisus erat triumphus
mors ex parte corporis, diabolo ex parte animæ
& hoc ita generaliter, ut quam primum quis erat
in viro conceptus, & esse habebat, illum mors
ut suum propriæ corporis mortalitatem capie-
bat: diabolus autem animæ manus propter pec-
catum inspiciebat. Era que hoc ita venteriale, *Ps. 88. 49.*
sicut ipse David manifestat: *Quis est homo qui*
vives, & non videbit mortem, eruet animam suam
de manu inferi? Nullus evadere poterat manus
fortissimorum Ducum illorum, nec gigantes, nec
Reges, nec iusti, nec Prophetæ, nec Patriarchæ,
etiam si fuissent Abraham, Isaac, Iacob, Iob, &
David: mors de illis triumphabat: quantum ad
corpus, & diabolus ex parte quantum ad ani-
mam: etenim quantalibet vigerent sanctitate,
illos ut captivos suos in limbo detinebat, eo
modo quo S. Scriptura loquitur, vocans Patres
illos iustos in limbo, captivos, imo & ipse Da-
vid eos appellat ipsam captivitatem: Captivum duxit
captivitatem. Quem locum D. Paulus explicat.
Eratque hæc captivitas illam originalis pec-
cati supplicium, tota natura commune per quod
diabolus principium accepit dominus in totum
genus



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

genus humanum, vt SS. Patris exponunt, nominatum D. Aug. & D. Hier. & multo singularius D. Gregor. c.

Hesigitur potentissimos inimicos Saluator noster demittit, atque de illis modo triumphauit existensissimo ac gloriosissimo, illos nimirum dissipando: *Dissipentur inimici tui, Dissipare*. Prope significat quod dicitur eneuare, quando saluet aliquid suis viribus destruitur & animofitate. Vas habes vino redundans fortior, cuius vel unico haustu caput turbetur, homoque humili prosternatur etiam fortissimus; vno mense relinquat apertum aeri expositum, deseruet, ita vt vigor ille fortior consumatur, roburque exhaletur, vt iam nequeat aut turbare caput, aut corpus alterare quamuis autem in colore & apparentia vinum sit, non tamen tale est si vigorem attendas, & est aquae purae similis. Alia littera legit, *Conspingantur*. Tunc aliquid frangi dicitur quando ipso in suo esse remanente, vires illius percont, sicut dum alicui ossa confringuntur. Diximus Christi os nullum fuisse contractum: quia nullatenus euerterunt, aut damnum virtutem viresque eius diuinas: porro ipse tacta demones mortisq; & ossa, nullo relicto confregit, vt neutri vires roburque superfuissent. Non consumpsit, nec in nihilum rediit Christus diabolum, qui ricit, & in aeternum viuet ad grauissimorum tormorum, & iustitiam suae culpae supplicium, at tamen illi vires euerit, & his ita corruit imbellis, vt ille cui contracta sunt ossa, & comminuta.

Eleg. mer. sic notat D. Gregor. dixerat Deus Iob, cum in figura describens Ceti, qui Rex est maris, piscelque turmatim deglutit, & supponens potestatem eius esse maximam, cui confecti non poterat alia terra quilibet: *Neu est super terram potestas, quae comparatur ei dicit, quod ee. am hunc grandem sic destruitur, beliam, ut hanc terribilem exploratus, atque vt talem velut palterem ligatus, ita vt quamuis fera sit ita terribilis & inuicta, possent etiam pelle ten. riores omnium max. me timida cum illa ludere, etique il ludere, velut eum pallere fune alligato. Numquid illud, et quasi aut, aut ligatus enim auellit inuict.*

Inter ceteras aves vultus carnis voracitate excellens, quibus viscera percutitur, & rostrum quo rupes etiam penetrat. Qui venatur illum, struthionem carnis etiam ei proponit tendicula opertum fertiorem. Carnem aspiciens illam lapsus circumspicit & quasi sibi securam totamque pellentem, tandem se demittit, vngues illi ini-

cit, praedamque colligit: porro Saluator terrena, & capitur, potestque illam accipere accipere, comprehendere & sicut de facto conprehendit, vngues abscondit, rostrum praefundit, & vultum tradit parulis illud eadem: quoniam vultum necdum non reformidant aut exhorrescunt etiam eum exhibent.

Phrasi communi S. Scripturae dicitur habere Iob ait: hoc illi nomen Abacar impositum in Hebraeo *Resiph*: vt enim auerit. D. Hieron. significat autem, Iob & Christus in parabola, imitantur expulsi possessores seu aues cum cum furripientes, esse demonia. Vultus vnguesque habens acutissimos, & rostrum solidissimum, talibusque pollet viribus, vt ipse Dominus Iob dixit: *Non est super terram potestas, quae comparatur ei*. Scilicet illum Deus comparat, dicit, ea intentione carnem allicium non humanitatis, per hanc laqueum abcondens, item pedicam lux dicitur, haec & oculis circumspiciturque obijcit rapendam. Ille cum circumspicit attentus eam intuetur & oisacu: vultus haec Deus sit, aut non sit Deus quomodo placet: non quomodo ab Angelis adoratur? si Deus quomodo cum peccatoribus conuersatur & cum vnus ex eis baptizatur? si non qualiter illi non aperitur, & Patet cum filium suum accipitur? & c. Tandem hanc illi carnem obijcit depredandam ait: *Hae est haec vestra, quae perit in vultu*. Exponit se vultus dicitur, de vultu rarus Iob, vt illam sibi praedam accipiat, vnguib; illam impetit, leuissimum suorum munitio Iob, vultu. O quam fortiter illos munitio quam atrociter capillus, legat, etiamque signi ignominiosa: porro produm diuina, vultu vt fortissima pedica, illa, ipso comprehendit, pedes alique conuerti: etenim per inuenit Christi, vires eius eueritae sunt contractae sunt, dissipatae sunt ipse vero comprehendit, illa, vultu, & illigatus: *Quis mori aut illigatus* (sic D. Greg.) *diuinitatis eius laqueum perit, aut demanantibus eius sicut munitio.*

Quam primum Christus exspirauit, & in aere exalta est de corpore, manifestus illi factus est diuinitas & laqueus fortissimus, vultuque cognouit diuinam, fugam cepit ad caeteras arripere tartareas, & horrendo regimine claudit illas ingreditur, foecis suis acclamat, eademque qua Dauid praecinerat verba repetens: *Non vultum dilecti dilecti*, & *Spem dicitur dilecti dilecti*. Illud dilecti, dilecti, summo vt non vultus, quasi dices tortos appellat vultus, vultus, etiamque euerit vobis, carnes adest ecce haec Deus.

Lib. 33. Mor. c. 14. Dissipate quid significat.

IV. Dissipate quid significat.

Ab. 40. 24

Domini: notum, omnia diripiunt domos
suarum: ipsa quoque pulcherrima, quibus suam
erexit: etenim ipse nois robore potentior
domum nostram ingreditur nos ligatus, &
quoniam quare ipsa fur: aq.que sublatu. Illu
Rudens: pro collet infequatur, & descendit, &
eor confellum tota illa d. monum d. amata
colu. que genuis ed. aut horrificos, iuxta illud
Eccl. 10.

*Genua inferni voluit,
Cum Rex ille fortissimus,
Moru confra. ut veritas,
Pede co. lem: tartara,
Soluit a pana miseri.*

culpam in eorum lapsibus contraxi & damna-
tione: Merito, ref. ondet D. Antonius in te ma-
ledicta concepit: in quibus prod. o. etu etiam
illos in la. cum inducis, & impellis ad pecca-
tum. O Antoni, replicat, an igooras a Christo
moriens, & resurgens vires tui collatas, nec
aciem gladii mei ut solebat, esse presentiam, sed
omnino habetam? Jam dudum reusa est &
contracta, nec sum, qui sui, nam ligatus sum &
irretitus & contractus morte & resurrectione
Sanatoris ingenio, subingit autem & cum
hoc dixilla: nunc impleam est illud Davidis
oraculum: *In manus d. p. etiam flamma in faciem*
per virtutem Christi, cuius nomen est *Vin* iuxta
illud Apostoli: *Et in hunc d. hunc: Opitine pro-*
dicit hic intellexit locum Davidis: hoc etenim
In hunc legunt alii in v. i. etiam: nam per istam
Christi Domini nostri: v. i. etiam, p. adus eius
obtusus factus est, acies habetata, vires dissipat
& consumpta, ipse vero sic alligatus, ut passim
explodatur, & cum eo velut passere l. g. adant
insultati: hinc cum P. N. D. Dominico nocte
quadam reprobus ille Spiritus appareret sub fi-
gura simi, mo. amios iocoseque excitans, quibus
virum Dei ab orationis studio imperitus
ascaret: precepit illi Dei servus, ut accensam,
candelam arripere, eamque lucerem tenere
cumque paulatim consumeretur, ipse sim digitos
adurens cepit contractione vultus, orisque de-
formatione ingemiscere, scemmatibus autem
illum excepit D. Dominicus, cum miser ille su-
gere non posset, nisi obtemperasset a viro Dei al. cundi
faculta e. Alias dum D. Dominicus quibusdam
monachis Dei verbum proponeret diabolus in
forma passeris super capita eorum frequenter vo-
litabat eas ad auditu verbi Dei diuertens, quod
Dei famulus eis proponebat. Precepit vir Dei
passerem comprehendi: sique tradidit illa com-
plentur, & cognoscens quis esset cepit eum de-
plumare magnoque consensu penas extrahit
quo diabolus confusus, & opprobrium non su-
stinens in vultus prorumpit horribiles, quem
demum a se abiicit, illi stricte precipiens, ut in
infernum tenderet, & iacta repeteret, nec
amplius Dei famulas inquietare presumeret.

*Ps. 7.
Rom. 10. 4*

*IX.
Satan pa-
sim ob-
oraculum
dicitur.*

*X.
Exemplis
probat.*

*D. Aug.
L. 1. h. 1.
Prosin.
Arago.
cap. 39.*

Libera: & a carceribus illos vindicat, qui tot
annorum centuriis anheli aduentum eius expe-
ctabant, ligat diabolum, vires eius dissipat, anti-
muerit, ut jam velut vulnere irretitus, &
alligatus ab omnibus vulgo rideatur.

Hoc praesegnavit docuitque Deus, quando
diabolo malodicens in serpente, hoc illi malum
imponebat: *Insidias ponam inter te, & mul-
tetur, ipse cauteret caput tuum. Et in insidias tuas
calcet ille.* Ita legunt D. Leo Pontifex, D.
Augustin. & D. Chrysolom. Mulier ubi caput
dicitur per filium suum: minatur diabolo Do-
minico: tu vero calcaneo illius strages insidias,
& ipse tibi caput effringet. Caput Christi eius
est divinitas, calcaneum eius dicitur humani-
tas. H. e. loquens non retendit, iudicans eum
hominem esse: is compatem, vnde aggressus est
cum ex ea parte qua hominem gerebat, & inde
manum illi machinatus est. Hoc autem est quod
monachus dixit: *Capitulum: Exp. au. vobis, ut vmas
memorie huius pro p. p. p. Ceteram per hoc illi
caput ei sui, & serpen. is eff. acto capite, ipse totu
effra. sus superatur. Hoc doctrina docet
Catholica, post Christi mortem diabolum iam
nihil posse, nec illi permitti quacumque vult, &
sua carnis, nec e colligatum.*

In ipse D. Antonio fateretur, de quo scribit
D. Athanasius, prope diximus in nostris Tradit.
Cum enim in mundum Spiritus nocte quadam
sorep. p. once eius pulsaret illum evocans, pro-
dit in sanctus & p. g. autem immense molis
condignus, eoque cognoscens interrogat:
quis hic mortalium quare is nuncius? Adsumunt
qui, queras de quibusdam tuis Monachis ex-
positur, imo de Christianis omnibus: etenim
in quocumque similitro euentu continuo mihi
malodicens, hoc illis obitum est maxime ver-
bum. Malodicus diabolus. Et quam ego precor,

Zzz



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

huic asino pondera imponeret, & eius fortius adhuc latera fulte contunderet, cuius opera ad ministeria conuentus vteretur; hoc tantum caueret, ne vniquam à vinculis absolueret. Hoc modo seruitus donec die quodam flouium transmittens ligni fascibus onustus se in aquas cadere permisit, & cum simularet se fene præfocari, famulus fasciam dissoluit, & continuo illo manu fasciam retinente, asinus disparuit. Huic historię multas similes legimus, ex quibus liquido constat qualiter viri sancti ludant, & illudant huic iumento atque ferocissimo: nunc etiam elumbæ laqueum vires eius, constricæ, ligatæ & dissipatæ, prout constat ex nostris Tractatibus.

Tract. 8. §. 4. & 59.

§ 6. Optime declaratit D. Paulus rationem qua Christus de damone triumphauit, quem exposuit irrisioni.

Huius triumphus gloriam eleganter exposuit Doctor Genium: *in expoliatis principibus & potestatibus traduxit eos, dentes, palam triumphans illos in semetipso.* Verbum hoc *Expoliatis* aliqui non connectunt sequenti *Principibus & Potestatibus*, sed ad Christum renocant. Ita Diuus Hilarius. a & D. Augustinus. b qui legunt: *Exponit se carne quasi dicat libere carnem suam, vulturi obiciens escam, id est principibus & potestatibus infernalibus, illos comprehendit, duxitque in triumphum: vel quod dicere voluit: Expoliatis seipsum carnem.* Metaphoram sumit de Crocodilo, cui maximæ vires sunt in dentibus molaribus. Irruit horrendus Crocodilus in dactem robustiorem, cernit hunc aduenientem, pallium exiit, eius se dentibus offert laniandum; agit hoc Crocodilus. apprehendit eum, at illi dactem intigit: adeo vehementem et cunctos illi dentes euellit, reddatque adeo debilem, ut neminem post hac mordere possit, tantoque exponit lubidrio, et viso tantum homine iatebras querat se absconsurus. Hoc in Christo facinus laudatur: adolabat Crocodilus diabolus draco ille ferocissimos eum deuoraturus soculis suis stipatus infernalibus. Quid Christus? carnis suæ pallium apprehendit, illudque offert de prædanda. Sic audito Rhetorem Leonem Pontificem: *Sauereat diabolus per ministeria inductorum firmam ferui obicit, ut per eum ageret omni suo causa, in quo erat omnia natura sine culpa.* O quam totiter hic omnes iniecit vires? quanto furor debachatus est? quam crudeliter in illam de-

scripsit: quam abiectam in sepulchrum deiecit. Porro hodie eam inde educit, de ore sepulchri extrahens, quo dentes illi comminuit, vires edidit, captiuoque vendicit in libertate. *Traduxit* verbum est in Sanctissimis Literis vltimum, & significat: *at ignominie exponere & illustri.* Idem est quod: *publica ignominia exponere*, vti idem exponunt Diuus Hilarius & D. Augustinus. passerculus laqueis irretitus ab alio capitur, & oculis omnium expositus, plumis detectis, & exceptus opprobriis.

D. Chrysostrum annectit illud *Expoliatis principibus & potestatibus*: etenim iudicis Apollolus Christus Dominum nostrum morte sua triumphum reulisse de potestatibus infernalibus spolia illis eripiens Sanctorum, quos in liberos captiuos detinebant, notatque verbum *Traduxit* significare publicæ ignominie exponere. Sic Spiritus S. declaraturus propria malorum nomina reprobos in die iudicii potere afflicti, sic ait: *Traducunt illos ex adverso iniquitatis suæ.* Deinde ut exponat in hoc præteritis hanc dicit declarare potentiam quod tandem conuictos exponet & ignominie eos qui despecto conuicti illum offendere præsumpserunt. *Traducunt enim tu eos.* & hoc quod te in suam aduersionem traducit. Et huic insistentio explicat declarant aliqui illud quod ait. *Evangel. de Matthæus.* quando Ioseph intellexit virginem ipsam suam prægnantem: *Ioseph autem cum esset iustus, & nollet eam tradere, coepit ad Augustinum semel legit: Noluit eam exponere in publicum exemplum pernicitiam carnis, sed aut ignominiosam accusationem deuoluit.* Quid *Traduxit* inquit D. Chrysostrum. *Traduxit* quia nunquam *non* turpiter se exhibere se gessit diabolus: nam cum eum se habere esse *claves, etiam quosque habuit, perdidit.* Nuncquam diabolus dicit vidit quo sibi graviter nocere illa contumelia, despectus & ignominia ut eam describit D. Augustinus. *declarat delictum Redemptoris ad iniectiones.* Quanta contumelione repletur tyrannus qualem delictis *Abraham* euefuisse Nabuchodonosor, qui cunctis exponit, & captiuos suppressit, si cum reuoluerit, quem sibi persuadet alicuiusmodi ducere captiuum, manus illi iniicit, & in vincula coniecit, ille qui despectus habebat clanculum in illum manum iniiceret, eum exponeret, prædandam & quidem opulentam disperere, et terram profterneret, dissiparet, palam confamam & dedecori exponeret, tyrannidem eius amicumque seuerè castigaret: Hoc à Christo per-

Col. 2. 14.
a Lib. 9. de
Trio. §. 1.
de Pa. vs
§. 111.
vauate.
b Lib. 16.
cont. Faust.
c. 29. §. 1.
d. peccat.
mei. §.
viii. §.
cap. 27.
1.
Explica-
tur locus
difficilis
D. Pauli.

D. Leon.
serm. de
Pass. Dom.
inceps.
Decursus.